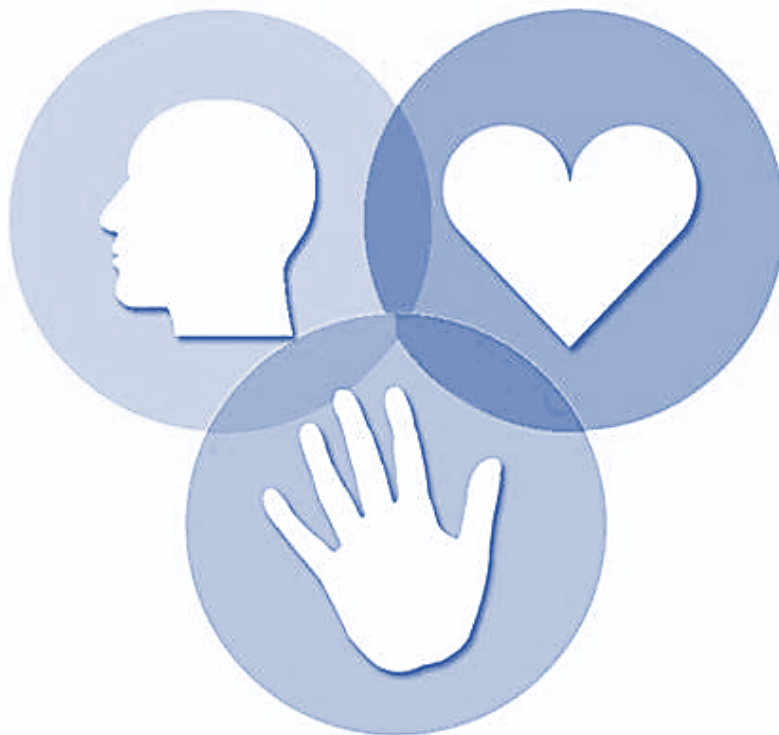

ANTI-PESTPROTOCOL JORISMAVO

Juni 2024

ANTI-PESTPROTOCOL JORISMAVO

Hoe voorkomen we pestgedrag en hoe gaan we om met pesten op de Jorismavo?

Inleiding

Leerlingen die te maken krijgen met pesten moeten bij iemand terecht kunnen op school. Ze moeten erop kunnen vertrouwen dat het pestprobleem wordt aangepakt en dat ze veilig naar school kunnen. De Wet Veiligheid op School verplicht scholen om zich in te spannen om pesten tegen te gaan en te zorgen voor een veilige school.

In deze wet staat dat scholen:

1. Een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren.
2. Twee taken binnen het onderwijsteam moeten beleggen. Er moet een aanspreekpunt zijn waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden. Ook moet iemand het pestbeleid op school coördineren. Dit kan dezelfde persoon zijn, maar dat hoeft niet.
3. De beleving van veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten volgen. De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

In dit document staat beschreven wie op de Jorismavo het aanspreekpunt is voor pestgedrag, wie het anti-pestbeleid coördineert, wat de Jorismavo doet ter preventie van pestgedrag en welke afspraken en acties er worden ondernomen wanneer pestgedrag toch voorkomt.

Aanspreekpunt pesten

Als er gepest wordt kunnen leerling en ouders altijd terecht bij de mentor of coach. Die kan in overleg met de leerling kijken welke stappen nodig zijn om het pestgedrag te stoppen.

School moet echter ook zorgen voor een aanspreekpunt pesten in het geval dat de leerling en/of de ouders dit niet durven of kunnen aangeven bij de eigen mentor of coach.

Aanspreekpunt pesten:

1. Eigen [mentor](#) of [coach](#)

Als dat geen optie is dan

2. [Christine Pacilly](#) of [Jan Withaar](#). Zij zijn de vertrouwenspersonen op de Jorismavo.

Hij/zij vangt de gepeste leerling (en ouders) op. Samen brengen ze de situatie in kaart en bekijken ze de mogelijke en wenselijke acties om de peestsituatie op te lossen. Daarbij verwijst en begeleidt het aanspreekpunt eventueel naar andere medewerkers binnen of buiten de school.

Overzicht van taken van het aanspreekpunt

1. Opvangen, begeleiden en verwijzen gepeste leerling en ouders
  - De peestsituatie in kaart brengen.
  - Bespreken gewenste en mogelijke oplossingen.
  - Ondersteunen bij het in gang zetten van de gewenste oplossing en inschakelen juiste personen om tot die oplossing te komen.
  - In geval van strafbare feiten de ouders adviseren naar de politie te gaan.

Het aanspreekpunt zorgt ervoor dat de juiste acties worden ondernomen om het pestgedrag te stoppen. Dit betekent niet dat het aanspreekpunt het zelf moet oplossen.

2. Nazorg
  - Checken of de afspraken zijn nagekomen en het pesten is gestopt.
3. Registratie en evaluatie van individuele casussen
  - Schriftelijk vastleggen (in Magister) van ondernomen acties en afspraken die met betrokkenen gemaakt zijn
  - Evalueer casussen en deel leerpunten met je collega die het anti-pestbeleid coördineert.
4. Attenderen op de klachtenregeling
  - Mocht het gesprek tussen het aanspreekpunt en leerling/ouder niet naar tevredenheid lopen of niet tot het gewenste resultaat leiden, attendeer leerling/ouder dan op de klachtenregeling. Dat biedt de mogelijkheid dat de directie eventueel het bestuur inschakelt bij een pestklacht.
  - Wijs op de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de klachtencommissie als het pestprobleem niet naar tevredenheid van de leerling/ouder is afgehandeld door de directie en/of het bestuur.

Coördinatie van het anti-pestbeleid

De coördinator van het anti-pestbeleid is een deskundige in het aanpakken van pesten. De coördinator fungeert als een klankbord voor collega's die vragen hebben over pesten en de aanpak ervan. Ook is de coördinator verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid op school. Het is daarbij van belang om het gehele team te stimuleren tot betrokkenheid en participatie in het anti-pestbeleid.

Op de Jorismavo is [Marian Calis](#) de anti-pestcoördinator. Zij is ook de orthopedagoge op de Jorismavo en maakt deel uit van het ondersteuningsteam.

Overzicht van taken van de coördinator

1. Medeverantwoordelijkheid voor schoolveiligheidsbeleid
  - Zorgen dat de schoolveiligheid (en specifiek pesten) regelmatig op de agenda staat.
  - Zorgen voor de ontwikkeling van schoolregels en afspraken (over pesten), inclusief sanctiebeleid.
  - Zorgen dat schoolregels leven binnen de school.
  - Zorgen dat er op school een anti-pestprotocol is.
  - Zorgen dat preventieve maatregelen worden genomen om de veiligheid op school te vergroten.
2. Klankbord voor collega's die vragen hebben over pesten en de aanpak ervan
  - Vragen van leraren over de aanpak van pesten beantwoorden en advies geven over de aanpak van pestsituaties in de klas.
  - Zorgen dat leraren weten hoe te handelen in een pestsituatie.
  - Zorgen dat er actuele kennis is bij iedereen in het team over pesten en groepsprocessen.
  - Zorgen dat leraren weten wat zij preventief kunnen doen om pesten te voorkomen.

- Informeren en adviseren over de inzet en het gebruik van anti-pestprogramma's en lessen over pesten.

3. Zicht hebben op de beleving van veiligheid, incidenten en mogelijke risico's

- Zorgen dat (pest)incidenten geregistreerd worden.
- Op regelmatige basis overleggen met het aanspreekpunt pesten om mogelijke trends te signaleren.
- In kaart brengen van risico's en onveiligheid aan de hand van incidenten en uitkomsten van de jaarlijkse monitor van veiligheidsbeleving van de leerlingen.
- Preventieve maatregelen nemen naar aanleiding van onveilige situaties en pestincidenten.
- Beleidsadviezen geven aan de schoolleiding gericht op het vergroten van de veiligheid op school.

Pesten of plagen

Om pesten op school te voorkomen en aan te pakken en een positieve groepsfeer te bevorderen, is het goed om te weten wat er onder pesten en online pesten wordt verstaan en wat het verschil is met plagen en ruzie.

Plagen is vaak speels, van tijdelijke aard en kan in principe twee kanten op gaan; er is sprake van een gelijkwaardige situatie. Het is niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en leerlingen sluiten elkaar niet buiten.

Bij **ruzie** hebben leerlingen een conflict met elkaar. Ze wisselen over en weer argumenten uit op een emotioneel (boze) manier. Beide leerlingen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan waardoor er geen machtsongelijkheid is. Een ruzie leggen leerlingen meestal weer bij.

Pesten gebeurt keer op keer, het is bewust kwetsend en er is sprake van een machtsverschil. Dat verschil kan zowel fysiek als sociaal zijn. Pesten gebeurt bovendien doelbewust. Pesters doen het om er zelf beter van te worden. Het gebeurt vaak in een specifieke groepscontext die zich kenmerkt door een onveilige en negatieve basisfeer in de groep.

Bij **online pesten**, oftewel cyberpesten gaat het om onder meer buitensluiten op sociale media, bedreigen, afpersen, nep-accounts maken, het verspreiden van ongewenst beeldmateriaal en shame-sexting. Bij online pesten zijn de effecten merkbaar tot in het klaslokaal ook al speelt het pesten zich buiten school af.

Uitgangspunten bij aanpak tegen pesten

We zien pesten als een groepsprobleem. Het is niet alleen iets tussen 'pesters' en 'gepeste' leerlingen, maar de omstanders spelen ook een belangrijke rol. Het is belangrijk om hen ook te betrekken bij een effectieve aanpak om het pesten tegen te gaan.

Het zorgen voor een veilige schoolomgeving waarin zo min mogelijk pestgedrag voorkomt is iets wat het hele schooljaar aandacht vraagt. Niet alleen in speciale weken of activiteiten, maar juist in de dagelijkse gang van zaken op school. Hoe we met elkaar omgaan, hoe we signaleren en toezicht houden in pauzes en tussen de lessen, hoe het gebouw is ingericht, hoe we leerlingen in beeld hebben en zorgen voor korte lijnen tussen personeel onderling, maar ook met ouders.

De aanpak tegen pesten is iets van de gehele school. Het is belangrijk dat het hele team (en de hele school/klas) zich hiervoor verantwoordelijk voelt.

Voor gepeste leerlingen is het allerbelangrijkst dat ze een veilige plek hebben, waar ze hun verhaal kunnen doen, op adem kunnen komen, even kunnen ontspannen en niet continu op hun hoede hoeven te zijn.

PREVENTIE

De basis aanpak van onze school is gericht op het respectvol met elkaar omgaan en het creëren van een prettige groeps sfeer in de klas. Dit is terug te zien in de gedragsregels van de Jorismavo.

De 5 Gouden Omgangsregels op de Jorismavo

1. Alle leerlingen en volwassenen gaan respectvol met elkaar om.
2. Alle leerlingen en volwassenen spreken elkaar bij hun naam aan en gebruiken dus geen bijnamen of scheldnamen.
3. Elke leerling doet zijn of haar best om in de klas en in de lessen voor een goede werksfeer te zorgen.
4. Elke leerling doet zijn of haar best om ook buiten de lessen, op het schoolplein, in de aula, op straat, voor een goede sfeer te zorgen.
5. Elke leerling mag zeggen dat hij of zij last heeft van een klasgenoot of medeleerling. Dat is geen klikken (snitchen).

Sinds januari 2024 is de Jorismavo een mobielvrije school. Leerlingen bergen bij binnenkomst hun telefoon op in het kluisje en mogen die er pas aan het eind van de lesdag weer uithalen.

Aanpak in de klas

Aan het begin van het schooljaar wordt in de mentorles/coachuur aandacht besteed aan de schoolregels en gedragsregels die gelden op school. Daarnaast worden er met de klas gezamenlijk afspraken gemaakt over pestgedrag. Daaraan gekoppeld wordt ook besproken hoe we op school met pesten omgaan en wat er daarbij van leerlingen verwacht wordt en wat leerlingen van ons kunnen verwachten. Het aanspreekpunt pesten/de vertrouwenspersoon stelt zich dan ook aan de klas voor en vertelt wat zijn/haar rol is binnen de school.

Als iemand signaleert dat leerlingen zich niet aan de afspraken houden, volgt een groepsgesprek met de mentor/coach waarin de klas wordt geconfronteerd met de gemaakte afspraken. Gezamenlijk wordt weer gekeken hoe iedereen zich kan houden aan de afspraken. De docenten spreken met elkaar af de klas heel consequent te houden aan deze afspraken. Mocht dit niet voldoende opleveren, dan wordt de methodiek Hart Optreden ingezet. Deze aanpak wordt onder het kopje Curatief uitgebreid beschreven.

Naast deze gerichte aandacht aan pestgedrag en de klassenafspraken besteedt de mentor natuurlijk ook tijd en energie aan de groepsvorming. Hiervoor worden lessen uit Proeftuin gebruikt en zijn er activiteiten gepland die de groepsvorming bevorderen. Bovendien krijgen de leerlingen in klas 1 ook nog 1 lesuur per week een KIC-les. Dit staat voor Kracht in Controle en is een lesprogramma dat het sociaal welbevinden binnen de school vergroot. Met de KIC-lessen wordt op klassikaal niveau gewerkt aan positieve groepsvorming en op leerlingniveau aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook klas 2 krijgt in de eerste helft van het schooljaar nog 1 lesuur per week KIC-les.

CURATIEF

Wat te doen bij een pestsignaal?

Hart Optreden

Mochten de groepsgesprekken niet het gewenste effect hebben en het pestgedrag blijft bestaan, dan wordt de aanpak 'Hart Optreden' ingezet. Binnen deze methode wordt een groep leerlingen verantwoordelijk gemaakt voor het welzijn van iedereen in de groep. De kracht van de methode is dat de kwaliteiten van klasgenoten worden gemobiliseerd om de klas te doen kantelen naar een positiever klassenklimaat.

De aanpak doorloopt de volgende stappen:

- Gesprek met slachtoffer

In dit gesprek staan de waarneming, de gevoelens en de behoeften van het slachtoffer centraal.

- Samenstellen groep van 25% van de groep, samen met de mentor

De groep leerlingen bestaat uit een aantal pesters, een aantal meelopers en een aantal sociaal vaardige leerlingen. Dat zijn leerlingen die een sterke invloed hebben in de klas en de dynamiek in beweging kunnen zetten.

- Voorbereiding van het gesprek

De mentor en de collega die het gesprek gaat leiden, bereiden samen het gesprek voor. Beide zijn ook aanwezig bij het gesprek

- Gesprek met de groep

De leerlingen worden uit de klas gehaald (het gesprek is altijd onder schooltijd). "We zitten hier bij elkaar omdat we ons zorgen maken over..." Hierbij gaan we in op de waarneming, de gevoelens en de behoeften van het slachtoffer. Dan vragen we of de groep dit herkent, wat zij zelf kunnen doen en wat het slachtoffer heeft te doen. Belangrijk hierbij is dat de groep verantwoordelijk wordt gemaakt. Er worden concrete afspraken gemaakt voor het vervolg.

- Gesprek met het slachtoffer

In dit gesprek krijgt het slachtoffer een terugkoppeling van het groepsgesprek. De gemaakte afspraken worden gedeeld. Bovendien krijgt het slachtoffer ook de tips door van de groep. Hierbij is het belangrijk dat er goed gecheckt wordt of het slachtoffer deze tips begrijpt.

- Gesprek met de groep

In dit tweede groeps gesprek wordt gekeken hoe de groep het vindt gaan, en of ze zich aan de gemaakte afspraken hebben gehouden. Het slachtoffer is ook bij dit gesprek (als dat kan) en kan zijn/haar zienswijze ook vertellen.

- Vervolgstappen en/of evaluatie

Als het goed gaat, houden we dit vast. Als er nog verbeterpunten zijn, worden hier weer gezamenlijke afspraken over gemaakt, zoals bij het eerste gesprek gedaan is. Mochten er al meer groeps gesprekken hebben plaatsgevonden, dan kan ook besloten worden om ook over te gaan tot straffen. De sancties kun je terugvinden onder het kopje Repressief.

Alle mentoren/coaches, docenten en een deel van het OOP is/wordt opgeleid volgens deze methode. Iedereen kan dus zo'n traject met een groep oppakken. Het is belangrijk om de gesprekken altijd met z'n tweeën te doen. De gespreksleider die voert het gesprek en de mentor die is erbij en houdt het welzijn en de non-verbale communicatie in de gaten. Binnen de school is een expertteam Hart Optreden. Zij kunnen altijd ingeschakeld worden om samen met de mentor een gesprek op te pakken.

REPRESSIEF

Wanneer er besloten is over te gaan op straffen, wordt er met de leerling(en) een soort contract opgesteld waarin precies staat wat de leerling niet meer mag doen (de don'ts). Dit wordt ondertekend door de leerling. Er volgt ook een gesprek met de ouders van deze leerling(en), waarbij de afspraken herhaald worden. Als de leerling een van de gemaakte afspraken schendt, dan volgt een straf.

Straffen

Sanctie 1:

2 uur nablijven en een uitgebreide excuusbrief schrijven aan het slachtoffer/de slachtoffers.

Deze straf wordt geregistreerd in Magister en ouders, zowel van de pester als van het slachtoffer, worden hierover mondeling en/of schriftelijk geïnformeerd.

Sanctie 2:

Interne time-out van een hele dag.

Deze straf wordt geregistreerd in Magister en ouders, zowel van de pester als van het slachtoffer, worden hierover mondeling en/of schriftelijk geïnformeerd.

Sanctie 3:

Externe schorsing van een hele dag.

Deze straf wordt geregistreerd in Magister en ouders, zowel van de pester als van het slachtoffer, worden hierover mondeling en schriftelijk geïnformeerd. Met de ouders van de pester en de pester zelf wordt een gesprek gevoerd met de directie.

Sanctie 4:

Externe schorsing van 2 hele dagen.

Deze straf wordt geregistreerd in Magister en ouders, zowel van de pester als van het slachtoffer, worden hierover mondeling en schriftelijk geïnformeerd. Met de ouders van de pester en de pester

zelf wordt een gesprek gevoerd met de directie. Er wordt ook een melding gedaan bij Leerplicht en de Inspectie.

Sanctie 5:

Externe schorsing van 3 tot 5 dagen, of voor onbepaalde tijd (verwijdering).

Deze straf wordt geregistreerd in Magister en ouders, zowel van de pester als van het slachtoffer, worden hierover mondeling en/of schriftelijk geïnformeerd. De directie licht het besluit toe aan de ouders. Als het gaat om een voornemen tot verwijderen, wordt ook overleg gevoerd met de Inspectie. Zie voor meer informatie hierover het protocol Schorsing en Verwijdering op de website.

ANALYSE

Om een veilige schoolomgeving waarin zo min mogelijk pestgedrag voorkomt te hebben en te houden is het belangrijk om goed te signaleren en te monitoren.

Signaleren door goed te kijken

In de pauzes wordt actief gesurveilleerd door docenten en ondersteunend personeel. Doordat we een kleine school zijn, kennen we alle leerlingen en hebben we vlot in de gaten als er ergens iets gebeurt. Het gebouw is ook zo ontworpen dat er goed zicht is op de leerlingen en er zo min mogelijk 'verborgen' hoekjes zijn. Bovendien is er elke pauze een pauzelokaal met toezicht, waar leerlingen rustige en veilige omgeving pauze kunnen houden.

Er is een dug-out op school waar leerlingen zich kunnen melden als er iets is. De medewerkers van de dug-out zijn in de ochtend al vroeg op school en hebben zicht op hoe de leerlingen de school binnen komen. Zij hebben, naast de mentoren en docenten, een belangrijke signalerende functie.

Vragenlijst in mentoruur

Twee keer per jaar vullen de leerlingen een vragenlijst in tijdens het mentoruur of het coachuur. Hierin staan een aantal vragen over het gevoel van veiligheid, het welbevinden, de docenten, het leren en de leerresultaten. In deze lijst staat ook altijd de vraag: over wie maak je je zorgen in de klas en waarom? Alleen de leerling en de mentor weten de gegeven antwoorden.

Middels deze vragenlijst krijgt de mentor op een eenvoudige manier zicht op mogelijk pestgedrag binnen de klas/school.

Sociogram

Verder wordt in klas 1 rond de herfstvakantie en rond januari/februari een sociogram ingevuld (vanuit de KIC-lessen). Dit geeft een beeld van de groepsvorming en zegt iets over de sfeer in de klas en of er leerlingen buiten de groep vallen.

In klas 2 wordt dit in ieder geval in oktober/november gedaan. Mocht daar iets bijzonders uitkomen, dan wordt dit door de mentor, eventueel met hulp van collega's, opgepakt. Dan kan een tweede sociogram later in het jaar afgenomen worden om te kijken of er verbetering is opgetreden.

Indien wenselijk kan het sociogram ook voor klas 3 ingezet worden.

Vervolg

Signalen die worden gezien/gehoord worden altijd aan de mentor doorgegeven. Dit wordt ook in Magister gezet als notitie.

De mentor gaat in gesprek met de leerlingen die uit de vragenlijst of het sociogram opvallend naar voren komen. Eventueel kan het expertteam van Hart Optreden worden ingeschakeld om mee te denken/ te helpen in de aanpak.

Expertteam

Het expertteam evalueert jaarlijks de incidenten van pestgedrag die zijn voorgevallen en de hoeveelheid interventies vanuit Hart Optreden er zijn uitgevoerd.

Hierbij maken ze gebruik van de registraties die in Magister zijn gedaan tav pestgedrag en de informatie vanuit de mentoren.

Daarnaast vindt er jaarlijks een algemene Tevredenheidsmeting plaats, waarbij de leerlingen en ouders aangeven in welke mate zij zich veilig voelen en in welke mate pestgedrag voorkomt.

Vanuit de evaluatie wordt jaarlijks bekeken of het pestbeleid moet worden bijgesteld. De anti-pestcoördinator heeft hier een kartrekkersrol in.

COMMUNICATIE

Een goede samenwerking en communicatie tussen school en thuis is belangrijk. Daarom wordt hieronder beschreven wat ouders van ons als school kunnen verwachten en wat wij van ouders en leerlingen verwachten.

Wat mogen ouders en leerlingen verwachten van de docenten op onze school?

Van de docenten en andere medewerkers op school mag verwacht worden dat ze respectvol omgaan met leerlingen en ouders. Ook gaan zij onderling respectvol met elkaar om. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "een goed voorbeeld doet goed volgen." Het voorbeeldgedrag van de mentor en docent nodigt leerlingen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect. Doet zich een probleem voor op school, dan mag verwacht worden dat docenten en medewerkers daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. De docenten hebben ouders nodig om tot een goede oplossing te komen. Een oplossing die goed is voor de leerling, maar ook voor de andere leerlingen, hun ouders, de docenten, de school en de buurt.

Wat verwachten wij van ouders?

Het oplossen van conflicten tussen leerlingen is zelden een probleem als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- U spreekt in het bijzijn van uw kind niet negatief over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over u en uw kind niet.
- U spreekt met respect over de leerkracht, dit doet de leerkracht ook over u.
- Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de mentor. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met als doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.

Wat wordt er van de leerlingen verwacht?

Wij verwachten van de leerlingen dat zij eerst het conflict zelf proberen op te lossen. Als leerlingen vervelend doen blijf dan rustig en laat je niet op de kast jagen. Vraag, indien nodig, hulp aan de docent.

Samengevat: Bij problemen van pesten of agressie zullen de docenten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met als doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is. Voorbeeldgedrag van docenten en ouders is daarbij van groot belang.